

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1998 Julkaistu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1998 N:o 1020—1025

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1020	Laki tuloverolain 67 §:n muuttamisesta	2765
1021	Asetus ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuelan katteesta annetun asetuksen 12 §:n muuttamisesta	2766
1022	Asetus ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen vastuuelan katteesta annetun asetuksen 11 §:n muuttamisesta	2767
1023	Valtioneuvoston päätös valtion liikelaitosten ja liikelaitoskonsernien kirjanpidon perusteista ja tilintarkastuksesta	2768
1024	Ulkoasiainministeriön päätös ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista	2782
1025	Sosiaali- ja terveysministeriön päätös sotilasvammalain 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun tulorajan tarkistamisesta	2787

N:o 1020

Laki

tuloverolain 67 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 67 § seuraavasti:

67 §

Työsuhdelaina

Veronalaiseksi ansiotuloksi katsotaan korkoetu työsuhteen perusteella saadusta lainasta siltä osin kuin lainasta peritty vuotuinen korko on alempi kuin eräistä viitekoroista annetun lain (996/1998) 1 §:ssä tarkoitettu

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

asianomaisen ministeriön vahvistama peruskorko.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Työsuhdelainan korkoetu lasketaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka ennen tämän lain voimaantuloa sovelletun Suomen Pankin vahvistaman peruskoron mukaan.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Jouko Skinnari*

HE 252/1998
VaVM 48/1998
EV 180/1998

N:o 1021

Asetus

**ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuelan katteesta annetun asetuksen
12 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
muutetaan ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuelan katteesta 24 päivänä maaliskuuta 1995 annetun asetuksen (461/1995) 12 §:n 4 momentti seuraavasti:

12 §

Valuuttariskin rajoittaminen

toumuksia vastava vastuuelka voidaan kattaa myös euromääräisin varoin.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

ETA-valtion valuutassa täytettäviä si-

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1022

Asetus**ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen vastuvelan katteesta annetun asetuksen 11 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
muutetaan ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen vastuvelan katteesta 15 päivänä syyskuuta 1995 annetun asetuksen (1125/1995) 11 §:n 4 momentti seuraavasti:

11 §

Valuuttariskin rajoittaminen

toumuksia vastaava vastuvelka voidaan kattaa myös euromääräisin varoin.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

— — — — —
 ETA-valtion valuutassa täytettäviä si-

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1998

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1023

Valtioneuvoston päätös**valtion liikelaitosten ja liikelaitoskonsernien kirjanpidon perusteista ja tilintarkastuksesta**

Annettu Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1998

Valtioneuvosto on valtiovarainministeriön esittelystä valtion liikelaitoksista 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetun lain 19 §:n 2 momentin ja 20 §:n 4 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat laissa 589/1992, päättänyt:

1 luku

Yleiset määräykset

1 §

Näitä määräyksiä on noudatettava niissä valtion liikelaitoksissa, joihin sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/1987).

2 §

Liikelaitoksen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa.

3 §

Liikelaitoksen on noudatettava hyvää kirjanpitoa.

2 luku

Liiketahtumien kirjaaminen

4 §

Kirjanpitoon merkitään liiketahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.

5 §

Tilijärjestelmän tulee olla selkeä ja riittävästi eritelty. Liikelaitoksella tulee kultakin tilikaudelta olla käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo.

Jokainen tili on pidettävä jatkuvasti sisäl-

löltään samana. Tilin sisältöä voidaan kuitenkin muuttaa liiketoiminnan kehityksen aiheuttamien muutosten, parannettuun tilijärjestelmään siirtymisen tai muun erityisen syyn vuoksi.

Liiketahtumien merkitseminen kirjanpitoon on suoritettava siten, että kirjausten yhteys tuloslaskelmaan ja taseeseen voidaan vaikeuksitta todeta.

Kirjanpitoaineistossa tulee joko tositteen tai sen perusteella tehtyjen kirjanpitomerkin-
töjen olla aina selväkielisessä kirjallisessa muodossa.

6 §

Menon kirjaamisperusteena on tuotannon-
tekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamis-
perusteena suoritteiden luovuttaminen (suorite-
peruste). Meno ja tulo saadaan kirjata myös
maksuun perustuen (maksuperuste).

Mikäli menot ja tulot kirjataan maksu-
perusteeseen mukaan, on myyntisaamiset ja osto-
velat voitava jatkuvasti selvittää.

7 §

Liiketahtumat on kirjattava aikajärjes-
tyksessä (peruskirjanpito) ja asiajärjestykses-
sä (pääkirjanpito).

Maksutapahtumien kirjaaminen aikajärjes-
tykseen on suoritettava viivytyksettä päivä-
kohtaisesti, jolloin kirjaus voidaan suorittaa
myös yhdistelmänä. Muut kirjaukset saadaan
tehdä kuukausikohtaisesti viimeistään kah-

den kuukauden kuluessa kalenterikuukauden päättymisestä.

8 §

Kirjauksen on perustuttava päivätyyn ja numeroituun tositteeseen, joka todentaa liiketapahtuman. Tositteessa on oltava merkinä käytetyistä tileistä, jollei muutoin ole selvää, miten liiketapahtuma on kirjattu. Tosite voidaan laatia mikrotulostuksena filmille tai muulla suurennuslaitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla, jollei valtiokonttori toisin määrää.

Menotositteesta on käytävä selville vastaanotettu tuotannontekijä ja tulotositteesta tulee olla selvitys luovutetusta suoritteesta. Tuotannontekijän vastaanottoajankohta ja suoritteen luovutusajankohta on voitava tosittien tai sen liitteen avulla taikka muutoin osoittaa.

Tositteen, joka todentaa suoritettua maksun, tulee olla, mikäli se on mahdollista, maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen tai muun vastaavan antama. Milloin kirjauksen perusteeksi ei saada ulkopuolisen antamaa tosittetta, kirjaus tulee selvittää kassakoneen tarkkailunauhan tai muun liikelaitoksen itsensä laatiman tosittien avulla.

Oikaisu- ja siirtokirjauksen todentava tositi on asianmukaisesti varmennettava.

Kirjaukset voivat perustua koneellisilla tietovälineillä oleviin tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettaviin tosittietoihin, jollei valtiokonttori toisin määrää.

3 luku

Tilinpäätös

9 §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

- 1) tuloslaskelman;
- 2) taseen;
- 3) tuloslaskelman ja taseen liitteenä ilmoitettavat tiedot (liitetiedot);
- 4) valtion liikelaitoksista annetun lain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua kertomuksen; sekä
- 5) rahoituslaskelman.

Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava 21 §:ssä tarkoitettua tase-erittelyä ja liitetietojen erittelyä.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittä-

vät tiedot liikelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (oikea ja riittävä kuva). Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä noudatettaviin periaatteisiin kuuluvat:

- 1) oletus liikelaitoksen toiminnan jatkuvuudesta;
- 2) johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen;
- 3) tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus;
- 4) tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen;
- 5) tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulu- jen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivistä; sekä
- 6) kunkin hyödykkeen ja muun tase-erään merkittävän erän erillisarvostus.

Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettu varovaisuus edellyttää erityisesti, että tilinpäätöksessä otetaan huomioon:

- 1) ainoastaan tilikaudella toteutuneet voitot; sekä
- 2) kaikki poistot ja arvonalennukset vastaavista sekä velkojen arvon lisäykset samoin kuin kaikki päättäneeseen tai aikaisempaan tilikausiin liittyvät, ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset, vaikka ne tulisivat tietoon vasta tilikauden päättymisen jälkeen.

Edellä 4 ja 5 momentissa säädetyistä periaatteista saadaan poiketa vain erityisestä syystä. Liitetietoihin on sisällytettävä selostus poikkeamisen perusteista sekä laskelma poikkeamisen vaikutuksesta tilikauden tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Edellä 1 momentissa mainitut asiakirjat on annettava viipymättä tilinpäätöksen valmistuttua tilintarkastajille ja asianomaiselle ministeriölle. Liikelaitoksen on toimitettava vahvistettu tilinpäätöksensä valtiokonttorille valtion tilinpäätösasiakirjaan liitettäväksi huhtikuun loppuun mennessä.

10 §

Tilinpäätökseen on sisällytettävä tuloslaskelma ja tase viimeistä edelliseltä tilikaudelta. Jos tilikauden aikana tuloslaskelman tai taseen ryhmittelyä on muutettu, on aikaisempaan tilinpäätökseen sisällytettävä tietoja mahdollisuuksien mukaan oikaistava niin, että

niitä voidaan verrata myöhempään tilinpäätökseen.

Liikelaitoksen on tilikauden aikana ja ennen tilinpäätöksen valmistumista neuvoteltava tilinpäätöksensä perusteista asianomaisen ministeriön kanssa. Jos ennakoidun tilinpäätöksen mukaisen tuloksen ennen tilinpäätössiirtoja arvioidaan oleellisesti poikkeavan tulostavoitteesta, ministeriön on myös sen noudattamiseksi, mitä valtion liikelaitoksista annetun lain 21 §:n 1 momentissa säädetään, neuvoteltava tilinpäätöksen perusteista valtiovarainministeriön kanssa.

Jos liikelaitos laatii osavuosikatsauksen, on osavuosikatsaus toimitettava myös asianomaiselle ministeriölle.

11 §

Tilinpäätöksessä on esitettävä myös erillinen tilinpäätös laitoskohtaisen lain mukaan valtion talousarvion puitteissa harjoitettavasta toiminnasta. Erillisessä tilinpäätöksessä seurataan toiminnan tuottoja, kuluja sekä omaisuudessa ja pääomassa tapahtuneita muutoksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun erilliseen tilinpäätökseen sovelletaan tämän päätöksen määräyksiä 23 §:n 8 momenttia ja 26 §:ää lukuun ottamatta. Erillisessä tilinpäätöksessä ei kirjanpidossa tehtyihin poistoihin sovelleta, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) säädetään enimmäispoistoista.

Laitoskohtaisen lain mukaan valtion talousarvion puitteissa harjoitettavan toiminnan osalta tuloslaskelma ja tase laaditaan valtiokonttorin määräämien kaavojen mukaan.

12 §

Liikelaitoksen valtioneuvostolle vuosittain antaman toimintakertomuksen tulee sisältää:

1) tiedot eduskunnan ja valtioneuvoston liikelaitoksia koskevan lain tai asianomaisen ministeriön laitoskohtaisen lain perusteella tekemien päätösten toteutumisesta;

2) selostus liikelaitoksen liiketoiminnoissa tapahtuneista olennaisista muutoksista edellisen tilikauden aikana ja arvio liiketoimintojen kehittymisestä alkaneen tilikauden aikana;

3) selvitys liikelaitoksen tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan laajuudesta;

4) tiedot henkilöstön keskimääräisestä luvusta tilikauden aikana sekä tiedot liikelai-

toksen hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksetuista palkoista, palkkioista ja muista korvauksista sekä muulle henkilöstölle maksetuista palkka- ja muista etuuksista;

5) liikelaitoksen hallituksen esitys tilikauden voiton käyttämisestä tai tappion kattamisesta; sekä

6) tiedot liikelaitoksen kannalta olennaisista tapahtumista, myös silloin kun ne ovat sattuneet tilikauden päätyttyä.

Milloin liikelaitos julkaisee vuosikertomuksen, tulee valtioneuvoston vahvistama tilinpäätös erottaa selvästi muusta vuosikertomuksen aineistosta.

13 §

Tilikausi on kalenterivuosi. Liiketoimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tilikausi saa olla tätä lyhyempi.

Liikelaitoksen on huolehdittava siitä, että sen tytäryhtiöllä on sama tilikausi kuin liikelaitoksella. Valtiokonttori voi erityisestä syystä myöntää määräajaksi tytäryhtiön tilikautta koskevan poikkeuksen, mistä on ilmoitettava valtion liikelaitoksista annetun lain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kertomuksessa.

14 §

Mikäli liiketapahtumien kirjaaminen on suoritettu maksuperusteen mukaan, on kirjaukset, merkitykseltään vähäisten liiketapahtumien kirjauksia lukuun ottamatta, oikaistava ja täydennettävä ennen tilinpäätöksen laatimista suoriteperusteen mukaisiksi.

15 §

Liikevaihtoon luetaan liikelaitoksen varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty myönnettyt alennukset sekä arvonalisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

16 §

Satunnaisiksi katsotaan sellaiset tuotot ja kulut, jotka perustuvat liikelaitoksen tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin.

17 §

Taseen vastaavien erät jaetaan pysyviin ja vaihtuviin käyttötarkoituksensa perusteella. Pysyviä ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Taseen pysyviin vastaaviin kuuluu myös laitoskohtaisen lain nojalla liikelaitoksen hal-

linnassa oleva kansallisomaisuus tai muu siihen rinnastettava erityinen omaisuus. Muut vastaavien erät ovat vaihtuvia.

18 §

Käyttöomaisuutta ovat edellä 17 §:ssä tarkoitettuihin pysyviin vastaaviin kuuluvat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet.

Vaihto-omaisuutta ovat sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi tarkoitettut hyödykkeet.

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

19 §

Hankintamenoon luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muutuvat menot.

Jos hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvien kiinteiden menojen määrä on olennainen 1 momentissa tarkoitettuun hankintamenoa verrattuna, saadaan myös niiden osuus lukea hankintamenoa.

Jos pysyviin aktiivoihin kuuluvan hyödykkeen valmistamiseen kohdistettavissa olevan lainan korkomenot valmistusajalta ja 2 momentin mukaisen osuuden yhteismäärä on olennainen 1 momentissa tarkoitettuun hankintamenoa verrattuna, saadaan hankintamenoa lukea 2 momentin mukaisen osuuden ohella myös nämä korkomenot.

Jollei liikelaitos muuta näytä, vaihto-omaisuuteen kuuluvien samanlaisien hyödykkeiden hankintameno määritetään olettaen, että hyödykkeet on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu, tai että luovutusjärjestys on ollut hankintajärjestykselle päinvastainen. Tällaisten hyödykkeiden hankintamenoiksi saadaan merkitä myös toteutuneiden hankintamenojen keskiarvo, joka on painotettu vastaavilla hankintamäärillä.

Mitä 4 momentissa säädetään, sovelletaan myös niihin siirretään arvopapereihin, jotka kuuluvat taseen vastaavissa muihin eriin kuin vaihto-omaisuuteen.

Aktiivoituun hankintamenoa luetut hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet menot on voitava kustannuslaskennan tai -laskelmien avulla selvittää.

Hyödyke siirretään vaihto-omaisuudesta käyttöomaisuuteen hankintamenoa tai sitä alhaisemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Hyödyke siirretään käyttöomaisuudesta

vaihto-omaisuuteen hankintamenoa poistamatta olevaa osaa vastaavasta määrästä.

20 §

Siirtosaamisia ovat:

1) tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella suoritettut maksut tulevina tilikausina suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla toteutuvista menoista, jollei niitä ole merkittävä ennakkomaksuihin; sekä

2) sellaiset päättyneellä tai aikaisemmalla tilikaudella suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla toteutuneet tulot, joista ei ole saatu maksua, jollei niitä ole merkittävä myyntisaamisiin.

Siirtovelkoja ovat:

1) tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella saadut maksut sellaisista tuloista, jotka toteutuvat suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla tulevina tilikausina, jollei niitä ole merkittävä ennakkomaksuihin;

2) sellaiset suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla toteutuneet menot, joista ei ole suoritettu maksua, jollei niitä ole merkittävä ostovelkoihin; sekä

3) vastaiset menot ja menetykset, jollei niitä ole merkittävä pakollisiin varauksiin siten kuin 25 §:n 3 momentissa säädetään tai vähennettävä asianomaisen omaisuuserän taseeseen merkittävästä arvosta.

21 §

Tase-erittelyissä on yksityiskohtaisesti ryhmittäin luetteloitava liikelaitoksen taseeseen tilikauden päättyessä merkitty:

- 1) pysyvät vastaavat;
- 2) vaihtuvat vastaavat;
- 3) vieras pääoma; sekä
- 4) pakolliset varaukset.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut tase-erittelyt saadaan vaihtoehtoisesti laatia siten, että ne sisältävät ainoastaan lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana.

Ne 38 §:ssä tarkoitettut liitetiedot, jotka liikelaitos on esittänyt tilinpäätöksessään, on luetteloitava ryhmittäin. Muutoksista tulee pitää luetteloita tai erillistä kirjanpitoa tilikauden aikana, jos tiedot eivät ilmene pääkirjanpidosta.

Liikelaitos voi laatia tase-erittelyjä ja liitetietojen erittelyjä mikrotulostuksena filmille tai muulla suurennuslaitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla, jollei valtiokonttori toisin määrää.

22 §

Tilinpäätökseen merkitään:

1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintamenon suuruusina tai, jos niiden tilinpäätöspäivän todennäköinen luovutushinta on sitä alempi, tämän määräisinä; sekä

3) velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Ulkomaanrahan määräiset saamiset samoin kuin ulkomaanrahan määräiset velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Jos ulkomaanrahan määräiset saamiset tai velat taikka muut sitoumukset on sopimuksilla tai muutoin sidottu tiettyyn kurssiin, ne saadaan muuttaa Suomen rahaksi sitä noudattaen. Jos saaminen tai velka eräännyy maksettavaksi yhtä vuotta pitemmän ajan kuluttua tilinpäätöspäivästä, saadaan siitä johtuvat kurssierot kirjata viimeistään sen tilikauden tuotoiksi ja kuluiksi, jonka aikana saaminen tai velka maksetaan.

23 §

Tilinpäätöksessä tilikauden tulot kirjataan tuotoiksi. Tuotoista vähennetään kuluina ne menot, joista ei todennäköisesti enää kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset. Muut menot voidaan aktivoida sen mukaan kuin jäljempänä määrätään.

Pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta syntyvä tulo saadaan kirjata tuotoiksi valmistusasteen perusteella. Suoritteesta kertyvän erilliskatteen tulee tällöin olla luotettavalla tavalla ennakoitavissa. Liikelaitoksen tulee noudattaa samaa perustetta kaikkien tässä tarkoitettujen tulojen kirjaamisessa tuotoiksi.

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan vaihto-omaisuuden hankintameno aktivoidaan. Jos vaihto-omaisuuden todennäköinen hankintameno tai luovutushinta on tilikauden päättyessä hankintamenoa pienempi, on erotus kuitenkin kirjattava kuluksi.

Käyttöomaisuuden ja muun pysyviin vastaaviin kuuluvan aineellisen omaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Vaihto-omaisuuden aineisiin tai tarvikkeisiin taikka aineelliseen käyttöomaisuuteen

kuuluvat samanlaiset ja hankintamenoiltaan vähäiset hyödykkeet, joita liikelaitos hankkii jatkuvasti siten, että niiden määrän ja yhteenlaskettujen hankintamenojen muutokset ovat vähäisiä, saadaan merkitä taseeseen samaan rahamäärään tilikaudesta toiseen.

Kehittämismenot saadaan aktivoida erityistä varovaisuutta noudattaen. Aktivoidut kehittämismenot on poistettava suunnitelman mukaan enintään viiden vuoden kuluessa, jollei tätä pidempää poistoaikaa, enintään 20 vuotta, voida erityisestä syystä pitää hyvän kirjanpitotavan mukaisena.

Jos muita pitkävaikutteisia menoja on aktivoitu, ne on poistettava suunnitelman mukaan enintään viiden vuoden kuluessa, jollei tätä pidempää poistoaikaa, enintään 20 vuotta, voida erityisestä syystä pitää hyvän kirjanpitotavan mukaisena.

Liikelaitos saa, jos siihen on erityistä syytä, kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

24 §

Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava arvonalennuksena. Arvonalennusta ei voi kuitenkaan tehdä laitoksenlaisen lain nojalla liikelaitoksen hallinnassa olevasta kansallisuusomaisuudesta tai muusta siihen rinnastettavasta erityisestä omaisuudesta.

25 §

Tuotoista on vähennettävä velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, jos

1) ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen;

2) niiden toteutumista on tilinpäätöstä laadittaessa pidettävä varmana tai todennäköisenä;

3) niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen; sekä

4) ne perustuvat lakiin tai liikelaitoksen sitoumukseen sivullista kohtaan.

Tuotoista saadaan vähentää myös sellainen velvoitteesta aiheutuva vastainen meno tai menetykset, joka on yksilöitävissä ja täyttää sen, mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen menojen tai menetyksien täsmällistä määrää tai toteutumisaikaa ei tiedetä, merkitään se taseeseen pakollisiin varauksiin.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettut menetykset ja menot saadaan merkitä tuloslaskelmaan ja taseeseen enintään niiden todennäköiseen määrään.

Taseen vastaaviin merkityn erän arvon alenemista ei saa merkitä pakolliseksi varaukseksi.

26 §

Tilinpäätöksessä saadaan tehdä jälleenhankintavarauksen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisena.

27 §

Jos kulukirjaus, joka on tehty rahoitusomaisuudesta 22 §:n 1 momentin, vaihtomaisuudesta 23 §:n 3 momentin tai taseeseen pysyvää vastaavasta 24 §:n perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättämispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

28 §

Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan maa- tai vesialueen, tai arvopaperin todennäköinen luovutushinta on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenoa lisäksi enintään todennäköisen luovutushinnan ja poistamatta olevan hankintamenoa erotuksen suuruinen arvonkorotus. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, se on peruutettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettun omaisuuden arvoa on tilikauden aikana korotettu, on korotusta vastaava määrä merkittävä vastattaviin arvonkorotusrahastoon. Rahastoa saadaan käyttää ainoastaan peruspääoman korotukseen. Arvonkorotusta peruutettaessa on rahastoon merkittyä pääomaa vastaavasti vähennettävä peruutettavalla määrällä. Jos liikelaitoksen peruspääomaa on korotettu käytämällä hyväksi arvonkorotusrahastoa, eikä rahastoon merkittyä pääomaa voida pienentää peruutettavalla määrällä, on vastaava määrä merkittävä muun oman pääoman vähennyksenä.

29 §

Tuottojen ja niitä vastaavien veronalaisten tulojen samoin kuin kulujen ja niitä vastaavien verotuksessa vähennyskelpoisten menojen jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset saadaan erityistä varo-

vaisuutta noudattaen merkitä omana eränään tuloslaskelmaan ja taseeseen.

30 §

Tuloslaskelma on laadittava siten, että siitä käy selville, miten tilikauden tulos on syntynyt.

Kirjanpidossa tehdyt poistot eivät saa ylittää elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädettyjä enimmäispoistoja.

Tuloslaskelma laaditaan liitteessä 1 olevan kaavan mukaan. Tuloslaskelma on laadittava kaavaa yksityiskohtaisempana, mikäli se tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttaneiden tekijöiden selventämiseksi on tarpeen.

Tuloslaskelmassa on ilmoitettava tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Liitteessä 1 olevan kaavan eriä saadaan yhdistellä, jos niiden erillisellä esittämällä on ainoastaan vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tai jos yhdisteleminen johtaa selkeämpään esittämistapaan. Tuloslaskelmassa on kuitenkin esitettävä liikevaihto ja tilikauden voitto (tappio) sekä kaavaan isoin kirjaimin kirjoitetut välisummat.

31 §

Edellä 23, 24, 26 ja 30 §:ssä tarkoitettua tuloksentasausmenettelyä saa lähtökohtaisesti käyttää vain siinä määrin kuin se on mahdollista ilman että tilikauden voitto jää pienemmäksi kuin talousarviossa on edellytetty tulouttavaksi valtiolle.

32 §

Pitkäaikaiseksi katsotaan saaminen tai se osa saamisesta, joka erääntyy maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua. Muut saamiset ovat lyhytaikaisia.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös velkojen esittämistä pitkäaikaisina ja lyhytaikaisina.

Tase laaditaan liitteessä 2 olevan kaavan mukaan. Tase on laadittava kaavaa yksityiskohtaisempana, mikäli se tase-erien selventämiseksi on tarpeen.

Milloin liikelaitoksella on saaminen siltä, jolle liikelaitos itse on velkaa, on saaminen ja velka ilmoitettava taseessa erikseen. Myös muut tase-erät on ilmoitettava niitä toisistaan vähentämättä, jollei vähentäminen ole perus-

teltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Liitteessä 2 olevan kaavan arabialaisilla numeroilla merkittyjä eriä, lukuun ottamatta osuuksia saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä, saadaan yhdistellä, jos niiden erillisellä esittämisellä on vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tai jos yhdistely johtaa selkeämpään esittämistapaan.

33 §

Tilinpäätöksen laatimista koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakstusperiaatteet ja -menetelmät;

2) perustelu, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu, sekä muutoksen vaikutukset;

3) oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin;

4) selvitys, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa;

5) aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

6) sellaiset yksittäiseen tase-erään sisältyvät osat, jotka koskevat useaa tase-erää, jos tämä tieto on olennainen; sekä

7) peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset sekä velat ja muut sitoumukset Suomen rahaksi, jollei ole käytetty Suomen pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaa kurssia.

34 §

Tuloslaskelmaa koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) liikevaihdon jakautuminen toimialoittain ja maantieteellisten markkina-alueiden mukaisesti;

2) satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät;

3) selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista;

4) selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

5) yhteismäärät tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä, korkotuotoista ja korkokuluista; sekä

6) erittely 30 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla yhdistellyistä eristä.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu

erittely saadaan jättää tekemättä, jos yhdistelemisellä on ollut ainoastaan vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

35 §

Taseen vastaavia koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) selvitys poistamatta olevista aktivoituisista tutkimusmenoista;

2) poistamatta olevia aktivoituja kehittämismenoja koskeva selvitys;

3) perusteltu selvitys, jos aktivoitujen tutkimusmenojen tai kehittämismenojen poistoaika on pitempi kuin viisi vuotta;

4) arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät;

5) tieto pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja laitteiden hankintamenojen vielä poistamatta olevasta osasta;

6) jos korkomenoja on luettu hyödykkeen hankintamenoon, selvitys tilikaudella aktivoitujen korkomenojen määrästä ja tase-eräkohtaiset tiedot poistamattomista aktivoituisista korkomenoista;

7) tase-eräkohtainen tieto 19 §:n 4 momentissa tarkoitettujen hyödykkeiden jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotuksesta, jos se on olennainen;

8) edellä 7 kohdassa tarkoitettut tiedot muihin tase-eriin kuin vaihto-omaisuuteen kuuluvista arvopapereista;

9) siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät; sekä

10) erittely 32 §:n 5 momentin nojalla yhdistellyistä vastaavien eristä.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, on ilmoitettava taseen pysyvistä vastaavista, erikseen hankintamenoista ja arvonkorotuksesta, tase-eräkohtaisesti tiedot:

1) määrästä tilikauden alussa;

2) lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana samoin kuin siirroista erien välillä;

3) kertyneistä poistoista ja arvonalentumisista tilikauden alussa;

4) vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvista kertyneistä poistoista ja arvonalentumisista;

5) tilikauden suunnitelman mukaisista poistoista; sekä

6) arvonalentumisista ja niiden palautuksista.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös liitteessä 2 olevan tasekaavan vastaavien B.II.2 kohdassa tarkoitetuista saamisista ilmoitettava erikseen:

1) myyntisaamiset;

2) muut saamiset; sekä

3) siirtosaamiset.

Edellä 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu erittely saadaan jättää tekemättä, jos yhdistelemisellä on ollut ainoastaan vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan saamiseksi.

36 §

Taseen vastattavia koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä, siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana sekä aloittamisvaiheen muun oman pääoman määrä;

2) tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaisesta vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua;

3) siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät;

4) erittely 32 §:n 5 momentin nojalla yhdistellyistä vastattavien eristä; sekä

5) erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen tase-erien selventämiseksi.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, on liitteessä 2 olevan tasekaavan vastattavien D.7 kohdassa tarkoitetuista veloista ilmoitettava erikseen:

- 1) saadut ennakot;
- 2) ostovelat;
- 3) rahoitusvekselit;
- 4) muut velat; sekä
- 5) siirtovelat.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu erittely saadaan jättää tekemättä, jos yhdistelemisellä on ollut ainoastaan vähäinen merkitys oikean ja riittävän kuvan saamiseksi.

37 §

Tuloveroja koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) 29 §:ssä tarkoitettut laskennalliset verovelat ja -saamiset, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole merkitty taseeseen;

2) tieto tuloverojen jakautumisesta satunnaisista eristä johtuviin veroihin, jollei tätä jakoa esitetä tuloslaskelmassa; sekä

3) selostus arvonkorotusten mahdollisesta vaikutuksesta tuloverotukseen.

38 §

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) velat, joista liikelaitos on pantannut tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin

taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä;

2) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vakuuksien yhteenlaskettu arvo mainitun kohdan mukaisesti eriteltyinä;

3) vakuuksista, jotka liikelaitos on muuten kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla antanut puolestaan, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä; sekä

4) vakuuksista, jotka liikelaitos on antanut liikelaitoskonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä.

Taseeseen sisällyttämättä vastuusitoumuksista ja vastuista on esitettävä liitetietona:

1) leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät, eriteltyinä alkaneella ja siitä seuraavilla tilikausilla maksettaviin, samoin kuin näiden sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot; sekä

2) muut liikelaitosta koskevat taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen.

39 §

Henkilöstöä koskevana liitetietoina on esitettävä:

1) henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana, ryhmittäin eriteltyinä;

2) tilikauden palkat, palkkiot ja rahapalkkaan rinnastettavien luontoisetujen yhteenlaskettu raha-arvo sekä eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jollei niitä ole eritelty tuloslaskelmassa; sekä

3) liikelaitoksen toimitusjohtajalle ja muulle henkilöstölle myönnettyt lainat ja annetut avustukset yhteismääränä ja olennaiset tiedot lainojen ehdoista ja takaisinmaksusta.

40 §

Muina liitetietoina on esitettävä:

1) valtiolle suorittamatta olevan velan määrä;

2) liikelaitoksen hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilaiset osakkeet;

3) liikelaitoksen valtion talousarviosta saama rahoitus, joka on kirjanpidossa kirjattu menonoikaisuna tai menonsiirtona;

4) lain mukaan valtion talousarvion puitteissa harjoitettavaan toimintaan valtion talousarviossa myönnetty rahoitus, tässä toiminnassa olevan henkilökunnan määrä ja tälle maksetut palkat ja palkkiot; sekä

5) edellä 11 §:ssä tarkoitettu erillinen tilinpäätös.

41 §

Sen lisäksi mitä 33—40 §:ssä säädetään on liikelaitoskonserniin kuuluvan liikelaitoksen tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä ilmoitettava:

- 1) tytäryhtiöiltä saadut rahoitustuotot tai niille suoritetut rahoituskulut;
- 2) pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvien osakkeiden, osuuksien ja lainasaamisten yhteismäärät tytäryhtiöiden mukaan eriteltyinä;
- 3) lainasaamiset ja muut merkittävät saamiset sellaisilta yhtiöiltä, joiden osakkeita tai osuuksia liikelaitos hallitsee, samoin kuin velat niille, tase-erien mukaan eriteltyinä;
- 4) kunkin sellaisen liikelaitoskonserniin kuuluvan yhtiön tai muun yhtiön osalta, jonka osakkeista tai osuuksista liikelaitos hallitsee merkittävän osuuden, nimi, omistusosuus sekä tilikauden voitto tai tappio viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukaan; sekä
- 5) liikelaitoksen tytäryhtiölle antamat takaukset ja muut vakuudet.

42 §

Tilinpäätös on päivättävä sekä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan allekirjoitettava. Jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma liitettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt on päivättävä ja niiden laatijoiden allekirjoitettava.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on varattava tilintarkastajille tilaisuus toimittaa tarkastus siinä laajuudessa kuin tämä katsoo tarpeelliseksi sekä annettava sellaista selvitystä ja apua, jota tilintarkastaja pyytää.

4 luku

Liikelaitoskonsernin tilinpäätös

43 §

Liikelaitoksen, joka muodostaa valtion liikelaitoksista annetun lain 4 a §:ssä tarkoitetun liikelaitoskonsernin, on laadittava ja sisällytettävä tilinpäätökseensä liikelaitoskonsernin tilinpäätös. Liikelaitoskonsernin tilinpäätös sisältää:

- 1) konsernituloslaskelman;
- 2) konsernitaseen;
- 3) konsernituloslaskelman ja konsernitaseen liitteinä ilmoitettavat tiedot (konserni-liitetiedot); sekä
- 4) liikelaitoskonsernin rahoituslaskelman.

Konsernitilinpäätös on laadittava liikelaitoksen tilikaudelta.

Mitä tämän päätöksen 9 §:n 7 momentissa, 10 §:n 1 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa sekä 42 §:n 1 momentissa määrätään liikelaitoksen tilinpäätöksestä, noudatetaan soveltuvin osin liikelaitoskonsernin tilinpäätökseen.

Konsernituloslaskelma laaditaan noudattaen soveltuvin osin liitteessä 1 olevaa kaavaa ja konsernitase noudattaen soveltuvin osin liitteessä 2 olevaa kaavaa.

44 §

Liikelaitoskonsernin tilinpäätös on laadittava liikelaitoksen ja sen tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden sekä niiden liitteinä ilmoitettavien tietojen yhdistelminä hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.

Konsernituloslaskelman on osoitettava liikelaitoskonsernin tulos tilikaudelta sen jälkeen kun konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako ja ulkopuolisten omistusta vastaavat osuudet tytäryhtiöiden tuloksista on vähennetty. Laskelmassa on erikseen esitettävä liikelaitoksen tytäryhtiön antamat ja saamat konserniavustukset.

Konsernitaseen on osoitettava konsernin oma pääoma jaoteltuna liikelaitoksen peruspääomaan, tytäryhtiöiden sidottuun omaan pääomaan, liikelaitoksen arvankorotusrahastoon, liikelaitoksen muuhun omaan pääomaan ja tytäryhtiöiden vapaaseen omaan pääomaan sekä liikelaitoskonsernin tilikauden voittoon tai tappioon sen jälkeen, kun liikelaitoskonserniin kuuluvien liikelaitoksen ja tytäryhtiöiden keskinäiset saatavat ja velat sekä keskinäinen osakkeiden omistus ja hallinta on vähennetty ja ulkopuolisten tytäryhtiöissä omistamat osuudet on merkitty taseeseen omana eränä.

Jollei 1 ja 2 momentin määräyksiä liikelaitoskonsernin kokoonpanon vuoksi tai muusta painavasta syystä voida noudattaa konsernitilinpäätöstä laadittaessa, saadaan niistä poiketa olosuhteiden vaatimalla tavalla. Poikkeamisesta on tehtävä selko konsernitilinpäätöksessä.

Tytäryhtiöiden tilinpäätökset tulee ennen yhdistelyä, mikäli mahdollista, muuttaa tämän päätöksen mukaisiksi.

45 §

Konsernituloslaskelman ja konsernitaseen liitetietoina on esitettävä 44 §:ssä tarkoitettujen tietojen lisäksi:

1) tiedot liikelaitoskonsernin tilinpäätökseen yhdistellyistä ja yhdistelemättä jätetyistä tytäryhtiöistä sekä perusteet yhdistelemättä jättämiselle;

2) tiedot liikelaitoskonsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteista;

3) selostus liikelaitoskonsernin tilinpäätöksen laatimisperiaateissa ja -menetelmissä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutuksesta liikelaitoskonsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan;

4) perusteltu selostus siitä, jos liikelaitoskonsernin tilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin liikelaitoskonserniin kuuluvan liikelaitoksen tilinpäätöksessä;

5) selostus sellaisista muutoksista liikelaitoskonsernin rakenteessa, jotka merkittävä tavalla vaikuttavat liikelaitoskonsernin tilinpäätöksen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun liikelaitoskonsernin tilinpäätöksen kanssa; sekä

6) kunkin sellaisen yhtiön osalta, jossa liikelaitoskonserniin kuuluvalla liikelaitoksella tai jollakin sen tytäryhtiöllä joko yksin tai yhdessä muiden samaan liikelaitoskonserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa on merkittävä omistusosuus, nimi, omistusosuus sekä oman pääoman määrä ja tilikauden voitto tai tappio viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukaan.

46 §

Liikelaitoksen on huolehdittava siitä, että sen tytäryhtiö antaa liikelaitokselle liikelaitoskonsernin tilan arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Liikelaitoksen on myös huolehdittava siitä, että sen tytäryhtiön toimintakertomuksessa ilmoitetaan liikelaitoksen nimi.

47 §

Liikelaitoskonsernin toiminnasta valtioneuvostolle annettavassa kertomuksessa on esitettävä tietoja sellaisista konsernin tilan ja sen toiminnan tuloksen arvioimista varten tärkeistä seikoista, joista ei ole tehtävä selkoa liikelaitoksen tai sen tytäryhtiöiden tuloslaskelmissa, taseissa tai niiden liitteenä ilmoitettavissa tiedoissa, sekä konsernin kannalta olennaisista tapahtumista, vaikka ne olisivat sattuneet tilikauden päätyttyäkin.

Jos liikelaitos on tilikauden aikana hankkinut tytäryhtiön, on siitä annettava selostus 1 momentissa tarkoitettussa kertomuksessa. Kertomuksessa on lisäksi ilmoitettava liike-

laitoskonsernin palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana sekä heille mainittuna aikana maksettujen palkkojen yhteenlaskettu määrä.

48 §

Liikelaitoskonsernin toiminnasta valtioneuvostolle vuosittain annettavassa kertomuksessa on liikelaitoksen tytäryhtiön osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 1 momentissa (145/1997) tarkoitettusta konsernista (alakonserni) ilmoitettava:

1) alakonsernin liikevaihto ja tilikauden voitto tai tappio; sekä

2) kunkin alakonserniin kuuluvan yhtiön nimi, konsernin omistamien osakkeiden lukumäärä ja osuus kaikista osakkeista.

5 luku

Tilintarkastus, tilinpäätöksen vahvistaminen ja esittelyasiakirjat

49 §

Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tarkastuskertomukset liikelaitoksen ja liikelaitoskonsernin tilinpäätöksestä asianomaiselle ministeriölle, joka viipymättä tämän jälkeen esittelee tilinpäätökset valtioneuvostolle vahvistettaviksi.

Liikelaitoksen ja liikelaitoskonsernin tilinpäätöksiä valtioneuvostossa esiteltäessä on 9 §:n 1 momentissa ja 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tilinpäätösasiakirjoihin liitettävä tilintarkastuskertomukset. Tase-erittelyjä ja liitetietojen erittelyjä ei ole tarpeen liittää esittelyasiakirjoihin.

50 §

Liikelaitoksen ja liikelaitoskonsernin tilintarkastus on suoritettava hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Kun tilintarkastus on tehty, tilintarkastajan on tehtävä siitä tilinpäätökseen merkintä, jossa viitataan tarkastuskertomukseen sekä lausutaan siitä, onko tilinpäätös laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti.

Tarkastuskertomuksessa on esitettävä lausunto:

1) siitä, onko kirjanpito säännösten ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti järjestetty ja pidetty;

2) siitä, onko tilinpäätös säännösten ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tehty;

3) siitä, onko liikelaitoksen hallinto asianmukaisesti järjestetty;

4) siitä, antaako tilinpäätös liitteineen ja valtioneuvostolle toimitettava kertomus oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoksen taloudesta sekä eduskunnan ja valtioneuvoston asettamien tavoitteiden saavuttamisesta; sekä

5) siitä, puoltavatko tilintarkastajat tilinpäätöksen vahvistamista ja hallituksen esitystä tilikauden voiton käyttämisestä tai tappion kattamisesta.

Tilintarkastajien tulee kertomuksessaan tarvittaessa täydentää tilinpäätöstietoja.

Tilintarkastajilla on oikeus antaa kertomuksessa myös muita tietoja, joiden saattamista valtioneuvoston tietoon he pitävät tarpeellisena. Liikelaitoksen hallitukselle ja toimitusjohtajalle annettavat huomautukset on merkittävä pöytäkirjaan tai muuhun asiakirjaan, joka on annettava hallitukselle ja tarvittaessa asianomaiselle ministeriölle tiedoksi.

Mitä 2—5 momentissa määrätään tarkastuskertomuksesta, noudatetaan soveltuvin osin liikelaitoskonsernin tilinpäätöksestä annettavaan tarkastuskertomukseen.

51 §

Milloin liikelaitoksen tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on oleellisesti pienempi kuin valtioneuvoston vahvistama tulostavoite, tulee liikelaitoksen hallituksen antaa asianomaiselle ministeriölle asiaa koskeva selvitys. Ministeriö liittää tällöin selvityksen ja sitä koskevan kannanottonsa esittelyasiakirjoihin.

52 §

Mikäli asianomainen ministeriö tai liikelaitoksen hallitus toteaa, ettei liikelaitoksella ole edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan toimintaan, on ministeriön saatettava asia valtioneuvoston käsiteltäväksi. Toiminnan kannattavuutta arvioitaessa otetaan tällöin huomioon liikelaitokselle valtion liikelaitoksista annetun lain 9 §:n nojalla kannattamattomista tehtävistä myönnettyt korvaukset.

6 luku

Kirjanpito- ja kirjanpitoaineiston säilyttäminen

53 §

Tilinpäätös sekä luettelo käytetyistä kirjanpito- ja kirjanpitoaineistoista on kirjoitettava sidottuun tai

välittömästi tilinpäätöksen jälkeen sidottavaan tasekirjaan, jonka sivut tai aukeamat on numeroitava.

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

54 §

Kirjanpito- ja kirjanpitoaineistot on tehtävä selvästi ja pysyvästi. Kirjanpito- ja kirjanpitoaineistoa ei saa poistaa eikä tehdä epäselväksi.

Peruskirjanpitoon ja pääkirjanpitoon tehtävät kirjanpito- ja kirjanpitoaineistot voidaan tehdä mikrofilmille tai muulla suurennuslaitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla, jollei valtiokonttori toisin määrää.

Merkinnät peruskirjanpitoon ja pääkirjanpidon erittelyt voidaan tehdä koneellisille tietovälineille, joiden sisältämät tiedot tarvittaessa ovat saatettavissa selväkieliseen kirjalliseen muotoon, jollei valtiokonttori toisin määrää.

Koneellisin menetelmin pidetyssä kirjanpidossa kirjausten suorittamistapa ja niiden yhteys tuloslaskelmaan ja taseeseen on voitava todeta konetta käyttämättä.

Koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sisältää tietojärjestelmän yleiskuvauksen sekä selostuksen kirjausten suorittamistavasta, kirjausketjusta, syöttö- ja tulostusaineistosta, kirjanpidon oikeellisuutta ja täydellisyyttä varmentavista tarkistuksista ja täsmäytyksistä, tietovarastoista sekä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä.

55 §

Tositteet on säilytettävä siten, että kukin tositemateriaali on tarvittaessa helposti löydettävissä.

Tositteet voidaan säilyttää mikrofilmilla tai muulla teknisen laitteen avulla luettavalla ja tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla, jollei valtiokonttori toisin määrää.

Kirjanpito- ja kirjanpitoaineistot on säilytettävä vähintään kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä siten järjestettyinä, että käytetty tietojärjestelmä ja tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tilikauden tositteet ja muu kuin 3 momentissa mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta tilikauden päättymisestä, tositteet kirjausjärjestyksessä tai muuten siten, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta.

Valtiokonttori antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä.

7 luku

Erinäiset määräykset

56 §

Tarkemmat määräykset liikelaitosten ja liikelaitoskonsernien kirjanpidosta antaa valtiokonttori.

57 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Tätä päätöstä sovelletaan ensimmäisen keran kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1999.

Tällä päätöksellä kumotaan 16 päivänä

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1998

joulukuuta 1993 annettu valtioneuvoston päätös valtion liikelaitosten ja liikelaitoskonsernien kirjanpidon perusteista ja tilintarkastuksesta (1247/1993).

Liikelaitos ja liikelaitoskonserni saa soveltaa ennen tämän päätöksen voimaantuloa tehtyihin arvonkorotuksiin silloin voimassa olleita säännöksiä.

Tutkimus- ja kehittämismenot, jotka on ennen tämän päätöksen voimaantuloa aktivoitu taseeseen, saadaan poistaa tämän päätöksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusviraston ennen tämän päätöksen voimaantuloa valtioneuvoston päätöksen (1247/1993) nojalla antamat määräykset ovat voimassa määräyksessä mainituin ehdoin ja mainitun ajan, jolleivät ne ole ristiriidassa tämän päätöksen säännösten kanssa.

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

Vanhempi hallitussihteeri *Seija Kivinen*

Tuloslaskelma

1. LIIKEVAIHTO	a) Tuotot osuuksista saman
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä
3. Valmistus omaan käyttöön	b) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
4. Liiketoiminnan muut tuotot	c) Muut korko- ja rahoitustuotot
5. Materiaalit ja palvelut	d) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat	e) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
aa) Ostot tilikauden aikana	f) Korkokulut ja muut rahoituskulut
ab) Varastojen muutos	
b) Ulkopuoliset palvelut	11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ
6. Henkilöstökulut	12. Satunnaiset erät
a) Palkat ja palkkiot	a) Satunnaiset tuotot
b) Henkilösivukulut	b) Satunnaiset kulut
ba) Eläkekulut	13. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
bb) Muut henkilösivukulut	14. Tilinpäätössiirrot
7. Poistot ja arvonalentumiset	a) Poistoeron muutos
a) Suunnitelman mukaiset poistot	b) Vapaaehtoisten varausten muutos
b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	15. Tuloverot
c) Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	16. Muut välittömät verot
8. Liiketoiminnan muut kulut	17. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	
10. Rahoitustuotot ja -kulut	

Edellä olevan kaavan mukaisessa tuloslaskelmassa on 10 kohdan b ja c alakohdassa esitettävä erikseen tuotot, jotka on saatu saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä. Vastaavalla tavalla on esitettävä mainitun kohdan f alakohdassa korkokulut ja muut rahoituskulut saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille.

Tuloveroista saadaan eritellä satunnaisista eristä johtuvat verot ja merkitä ne edellä olevan kaavan mukaisessa tuloslaskelmassa 12 kohdan jälkeiseksi eräksi. Tällöin on 13 kohdan nimikkeenä "VOITTO (TAPPIO) SATUNNAISTEN ERIEN JÄLKEEN".

Tase

V a s t a a v a a

- A PYSYVÄT VASTAAVAT
- I Aineettomat hyödykkeet
1. Perustamismenot
  2. Tutkimusmenot
  3. Kehittämismenot
  4. Aineettomat oikeudet
  5. Muut pitkävaikutteiset menot
  6. Ennakkomaksut
- II Aineelliset hyödykkeet
1. Maa- ja vesialueet
  2. Rakennukset ja rakennelmat
  3. Koneet ja kalusto
  4. Muut aineelliset hyödykkeet
  5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
- III Sijoitukset
1. Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä
  2. Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä
  3. Muut osakkeet ja osuudet
  4. Muut saamiset
- B VAIHTUVAT VASTAAVAT
- I Vaihto-omaisuus
1. Aineet ja tarvikkeet
  2. Keskeneräiset tuotteet
  3. Valmiit tuotteet/Tavarat
  4. Muu vaihto-omaisuus
  5. Ennakkomaksut
- II Saamiset
1. Myyntisaamiset
  2. Saamiset saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöiltä
  3. Lainasaamiset
  4. Muut saamiset
  5. Siirtosaamiset
- III Rahoitusarvopaperit
1. Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä
  2. Muut osakkeet ja osuudet
  3. Muut arvopaperit
- IV Rahat ja pankkisaamiset

V a s t a t t a v a a

- A OMA PÄÄOMA
- I Peruspääoma
- II Arvonkorotusrahasasto
- III Muu oma pääoma
- IV Edellisten tilikausien voitto/tappio
- V Tilikauden voitto (tappio)
- B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ
1. Poistoero
  2. Vapaaehtoiset varaukset
- C PAKOLLISET VARAUKSET
1. Eläkevaraukset
  2. Verovaraukset
  3. Muut pakolliset varaukset
- D VIERAS PÄÄOMA
1. Lainat valtiolta
  2. Lainat rahoituslaitoksilta
  3. Eläkelainat
  4. Saadut ennakot
  5. Ostovelat
  6. Rahoitusvekselit
  7. Velat saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöille
  8. Muut velat
  9. Siirtovelat

Edellä olevan kaavan vastaavien B.II kohdassa ja tämän kohdan 1—5 alakohdassa tarkoitusta erästä on merkittävä taseeseen erikseen pitkäaikaisten saamisten määrä.

Edellä olevan kaavan vastattavien D kohdassa ja tämän kohdan 1—10 alakohdassa tarkoitusta erästä on merkittävä taseeseen erikseen pitkäaikaisten velkojen määrä.

Erillään hoidettavat varat on ilmoitettava omana ryhmänään taseessa.

N:o 1024

Ulkoasiainministeriön päätös ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista

Annettu Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1998

Ulkoasiainministeriö on valtion maksuperustelain (150/92) 8 §:n, ulkoasiainhallinnosta annetun lain (1164/87) 7 §:n ja ulkoasiainhallintoasetuksen (166/95) 36 §:n nojalla päättänyt:

1 §

Soveltamisala

Tämä päätös koskee ulkoasiainministeriön ja edustustojen suoritteista perittäviä maksuja.

Jollei erikseen toisin sovita, ulkoasiainministeriö ja edustustot eivät peri toisiltaan maksuja.

2 §

Maksuttomat suoritteet

Ulkoasiainministeriön ja edustuston maksuttomia suoritteita ovat, jollei 2 momentista muuta johdu:

1) virkatoimet, jotka eivät suoranaisesti kohdistu yksittäiseen henkilöön tai yritykseen tai muuten tarkoin rajattuun ryhmään;

2) virka-avun luonteiset, yksittäistä henkilöä koskevat toimenpiteet, joissa kysymys on yleisestä edusta;

3) välttämättömät palvelut ulkomailla hädänalaiseen asemaan taikka pidätetyksi, syytetyksi tai vangituksi joutuneelle;

4) isyyden selvittämiseen, lastensuojeluun, lapsen huoltoon ja elatusturvaan liittyvät sosiaaliviranomaisten toimialaan kuuluvat toimenpiteet ja avustaminen lapsen luvattomaan haltuunottoon liittyvissä asioissa sekä ne toimenpiteet, jotka elatusavun perimistä koskevien kansainvälisten yleissopimusten tai vastavuoroisuuden perusteella ovat maksuttomia;

5) yksittäisten henkilöiden hakemusten ja ilmoitusten välittäminen Suomen viranomaisille, silloin kun tämä on säädetty edustuston tehtäväksi.

6) valtion ulkomaille maksamien eläkkeiden ja vastaavien suoritusten välittämiseen liittyvät toimenpiteet;

7) viranomaisten yhteistyöhön liittyvä vastavuoroinen tietojen vaihto ja koulutus sekä muut vastavuoroiset suoritteet;

8) vieraan valtion lainsäädäntöä koskevan selvityksen hankkiminen tai laatiminen valtion viranomaiselle;

9) tiedottaminen;

10) neuvonta ja ohjaus, joista aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia;

11) tiedonvälitys Suomen ja muiden valtioiden tai kansainvälisten yhteisöjen välillä;

12) ulkoasiainministeriön kirjastopalvelut ja tutkijatilojen käyttö;

13) asiakirjojen ja muun aineiston asettaminen pyytäjän käyttöön yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) mukaisesti; sekä

14) palvelussuhteeseen liittyvät toimituskirjat, otteet, jäljennökset, todistukset sekä muut niihin verrattavat suoritteet.

Mahdollisista välttämättömistä erillisistä kustannuksista peritään 17 §:n mukainen korvaus. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu henkilölle myönnetyn taloudellisen avustuksen järjestämisestä ja takaisinperinnästä aiheutuvina kustannuksina peritään 300 markkaa jokaiselta kerralta.

Kansainvälisen käytännön tai vastavuoroisuuden perusteella maksutonta on:

1) vastaaminen Suomen lainsäädäntöä koskeviin vieraiden valtioiden tiedusteluihin;

2) ulkomailta saapuneiden oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksi antaminen Suomessa; sekä

3) vastaaminen Suomeen akkreditoitujen diplomaattisten ja niihin rinnastettavien edustustojen sekä Suomessa toimivien lähetetyn konsulin virastojen Wienin diplomaatti- ja konsulisuhteita koskevissa yleissopimuksissa edellytetyjä palveluja koskeviin tiedusteluihin.

Maksullisia suoritteita koskevista maksuvapautuksista määrätään 4 §:n 5 momentissa, 5 §:n 4 ja 5 momentissa, 6 §:n 4 momentissa, 7 §:n 3 momentissa, 9 §:n 3 momentissa,

10 §:n 2 momentissa, 11 §:n 2 momentissa,
13 §:n 3 momentissa, 14 §:n 1 momentissa ja
17 § 3 momentissa.

3 §

Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Ulkoasiainministeriön ja edustuston maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita ovat:

- 1) matkustusasiakirja;
- 2) viisumi;
- 3) oleskelulupa ja työlupa;
- 4) todistukset; sekä
- 5) muut notaari- ja vastaavat julkisoikeudelliset suoritteet.

Julkisoikeudellisista suoritteista peritään 4—8 §:ssä määrätyt kiinteät maksut sekä mahdollisista erillisistä kustannuksista 17 §:ssä määrätty korvaus.

Valtion virkamiehen ja työntekijän terveydenhuollosta annetun lain (176/87) 12 §:ssä on säädetty niiden ulkoasiainhallinnolle aiheutuvien kustannusten velottamisesta, jotka aiheutuvat sanotussa laissa tarkoitetun terveydenhuollon ja työterveyshuollon järjestämisestä.

4 §

Matkustusasiakirja

Passista, diplomaattipassista, virkapassista ja virkamatkapassista peritään käsittelymaksuna 300 markkaa.

Merenkulkijain kansallisesta henkilöllisyystodistuksesta, muukalaispassista, pakolaisen matkustusasiakirjasta ja muukaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa korvaavasta väliaikaisesta asiakirjasta sekä Euroopan unionin kansalaiselle kotimatkaa varten annettavasta väliaikaisesta matkustusasiakirjasta (Emergency Travel Document ETD) peritään 300 markkaa.

Kielteisestä päätöksestä peritään 150 markkaa.

Matkaa tai tehtävää varten myönnetyn diplomaattipassin tai virkamatkapassin voimassaoloaikana tapahtuvasta passin uudelleen voimaan saattamisesta peritään 100 markkaa.

Maksua ei peritä diplomaattipassista tai virkapassista, joka annetaan

- 1) tasavallan presidentille ja hänen perheenjäsenelleen;
- 2) valtioneuvoston jäsenelle; tai
- 3) ulkoasiainhallinnon palveluksessa olvalle tai hänen perheenjäsenelleen.

5 §

Viisumi

Viisumista peritään käsittelymaksu seuraavasti:

- 1) lentokentän kauttakulkuviisumi ..60 mk
  - 2) kauttakulkuviisumi .....60 mk
  - 3) viisumi, voimassaoloaika enintään 30 vrk .....150 mk
  - 4) viisumi, voimassaoloaika 31—90 vrk oikeutus yhteen maahantuloon ....180 mk oikeutus kahteen maahantulo on ..210 mk
  - 5) toistuvaisviisumi, voimassaoloaika enintään yksi vuosi .....300 mk
- lisämaksu kultakin lisävuodelta ...180 mk
- Maksu peritään myös kielteisestä päätöksestä.

Voimassaolevan viisumin siirrosta uuteen matkustusasiakirjaan peritään 100 markkaa.

Maksua ei peritä:

- 1) eduskunnan tai Suomen hallituksen kutsumalta henkilöltä;
- 2) virkatehtävissä Suomeen tai Suomen kautta matkustavalta diplomaattipassin tai virkapassin haltijalta;
- 3) Suomeen akkreditoitun diplomaattisen ja siihen rinnastettavan edustuston sekä Suomessa toimivan lähetetyn konsulin viraston henkilökuntaan kuuluvalta eikä hänen perheenjäseneltään;
- 4) vanhempansa matkustusasiakirjaan merkityltä lapselta;
- 5) henkilöltä, joka valtioneuvoston päätöksellä otetaan Suomeen pakolaisena, suojelun tarpeen vuoksi tai painavasta humanitaarisesta syystä; eikä
- 6) henkilöltä, joka kansainvälisen sopimuksen perusteella saa viisumin maksutta, eikä Yhdistyneiden kansakuntien ja sen alajärjestöjen, Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin, eikä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomessa järjestettäviin kokouksiin osallistuvilta.

Ministeriö päättää viisumin myöntämisestä maksutta

- 1) suuronnettomuuksien ja muiden vastaavien tilanteiden johdosta, silloin kun humanitaariset syyt puoltavat; sekä
- 2) opetus-, kulttuuri- tai urheilutapahtumiin osallistuville tilaisuuden järjestäjän kutsumille koululais- ja nuorisoryhmille, joitten jäsenten ikä on alle 18 vuotta.

6 §

Oleskelulupa ja työlupa

Oleskeluluvasta ja työluvasta peritään kummastakin erikseen käsittelymaksuna 400 markkaa. Usealle henkilölle yhteisesti myönnetystä oleskeluluvasta ja työluvasta maksu on jokaiselta henkilöltä 400 markkaa erikseen kummastakin luvasta.

Maksu peritään myös kielteisestä päätöksestä.

Voimassaolevan oleskeluluvan ja työluvun siirrosta uuteen matkustusasiakirjaan peritään 100 markkaa luvalta.

Maksua ei peritä:

- 1) Suomeen akkreditoitun diplomaattisen ja siihen rinnastettavan edustuston sekä lähetetyn konsulin viraston henkilökuntaan kuuluvalta eikä hänen perheenjäseneltään;
- 2) vanhempansa matkustusasiakirjaan merkityltä lapselta;
- 3) henkilöltä, joka valtioneuvoston päätöksellä otetaan Suomeen pakolaisena, suojelun tarpeen vuoksi tai painavasta humanitaarisesta syystä.

7 §

Todistukset ja otteet

Valmiiseen asiakirjaan kirjoitettavasta tai erikseen laadittavasta todistuksesta sekä asiakirjaotteesta peritään ministeriössä 60 markkaa ja edustustossa 150 markkaa. Jos samaan asiakirjaan kirjoitetaan useita todistuksia, peritään maksu jokaisesta todistuksesta.

Edellä 1 momentissa määrätystä poiketen kaupanvahvistajan todistuksesta peritään 400 markkaa ja kauppialuksen väliaikaisesta kansallisuustodistuksesta 500 markkaa.

Maksua ei peritä:

- 1) sosiaalisen tuen tai avustuksen hakemista varten tarvittavasta todistuksesta; eikä
- 2) Suomeen akkreditoitun diplomaattisen ja siihen rinnastettavan edustuston sekä Suomessa toimivan lähetetyn konsulin viraston henkilökuntaan kuuluvalle annettavasta todistuksesta.

8 §

Muut notaari- ja vastaavat julkisoikeudelliset suoritteet

Ulkoasiainhallinnolle lain, asetuksen tai

kansainvälisen sopimuksen mukaan kuuluvi- ta, muista kuin 2 §:ssä ja 4—7 §:ssä tarkoi- tetuista toimenpiteistä peritään 200 markkaa. Uuden laivapäiväkirjan laatimiseen liittyvistä toimenpiteistä peritään kuitenkin 500 markkaa ja meriselityksen vastaanottamisesta 700 markkaa.

9 §

Muut maksulliset suoritteet

Muita maksullisia suoritteita ovat:

- 1) tiedoksianto ulkomaille;
- 2) asiakirjan hankkiminen ja osoitteen selvittäminen;
- 3) jäämistöasian hoitaminen;
- 4) valokopio tai muu jäljennös asiakirjasta, teknisestä tallenteesta tai muusta aineistosta;
- 5) muu kuin tiedottamiseen kuuluva painotuote;
- 6) ulkoasiainhallinnon sisäisen postin ja tietoverkon käyttö;
- 7) luennointi-, tulkkaus-, käänös-, tutki- mus-, selvitys- ja muut asiantuntijapalvelut;
- 8) vienninedistämispalvelut;
- 9) koulutuspalvelut;
- 10) ministeriön ja edustustojen hallinnassa olevien tilojen, kalusteiden ja laitteiden käyttö ja toimistopalvelut; sekä
- 11) muu toimeksiantoon perustuva ja siihen verrattava ulkoasiainhallinnon toimialaan kuu- luva suorite.

Muista maksullisista suoritteista peritään 10—16 §:ssä määrätty kiinteät tai tuntiveloitukseen perustuvat tai muutoin liiketaloudel- lisiin perustein määräytyvät maksut.

Vähäinen maksu voidaan valtion kokonais- etu huomioon ottaen jättää laskuttamatta.

10 §

Tiedoksianto ulkomaille

Oikeudenkäynti- tai muun asiakirjan tie- doksi antamisesta peritään 500 markkaa. Mak- su peritään myös tiedoksiantoyrityksestä.

Maksua ei peritä:

- 1) virallisen syytteen alaisissa asioissa;
- 2) ulkomaalaislain (378/91) mukaisissa asi- oissa;
- 3) asioissa, joissa ennen tiedoksiannon pyytämistä on myönnetty maksuton oikeuden- käynti; eikä
- 4) sosiaaliviranomaisen viran puolesta vi- reille panemissa asioissa.

11 §

Asiakirjan hankkiminen ja osoitteen selvittäminen

Virkatodistuksen tai muun asia kirjan hankkimisesta ulkomailla ja ulkomailla asuvan henkilön osoitteen selvittämisestä peritään 400 markkaa. Maksu peritään myös asiakirjan hankkimis- ja osoitteen selvittämissyrytyksestä.

Maksua ei peritä sosiaalasioita hoitavalta viranomaiselta eikä julkisoikeudelliselta yhteisöltä.

12 §

Jäämistöasian hoitaminen

Ulkomailla olevaan jäämistöön liittyvässä asiassa peritään maksu seuraavasti:

1) pienimuotoisesta avustamisesta 500 markkaa;

2) jäämistön selvittämisestä, vastaanottamisesta ja tilittämisestä perillisille 2 % tilitettävästä summasta, kuitenkin vähintään 500 markka ja enintään 30 000 markkaa; sekä

3) edellä 2 kohdassa tarkoitettua avustamisesta sekä tarvittavien asiakirjojen hankkimisesta, laatimisesta ja kääntämisestä yhteensä 5 % tilitettävästä summasta, kuitenkin vähintään 750 markkaa ja enintään 50 000 markkaa.

13 §

Valokopiot, jäljenteet ja painotuotteet

Jäljenteistä peritään maksu seuraavasti:

1) Paperijäljenteestä A4 kokoisena 2 markkaa ja A3 kokoisena 4 markkaa sivulta;

2) datakopiosta 50 markkaa levykkeeltä lisätynä taltion hinnalla;

3) valokuvasta, jonka tekijänoikeus on ministeriöllä tai edustustolla, 50 markkaa sekä käyttömaksuna sen julkaisemisesta 200 markkaa kerralta.

Erillistä maksua ei peritä, jos jäljennös annetaan muun maksullisen suoritteiden osana.

Hallinnonalan painotuotteista, tiedotusmateriaalia lukuun ottamatta, peritään niiden omakustannusarvoa vastaava maksu.

14 §

Ulkoasiainhallinnon sisäisen postin ja tietoverkon käyttö

Ulkoasiainhallinnon sisäisen postin käytöstä peritään käsittelymaksuna 100 markkaa ja kuljetuksesta omakustannushinta lähetyksen painon ja lähetysosoitteen mukaan. Maksua ei peritä tasavallan presidentin kanslialta eikä ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevalta eikä hänen perheenjäseneltään.

Ministeriön tietoverkon käytöstä 500 markkaa kuukaudessa jokaiselta käyttäjätunnukselta.

15 §

Asiantuntijapalvelut

Luennointi-, tulkkaus-, käännös-, tutkimus-, selvitys- sekä vienninedistämis- ja muista asiantuntija- ja vastaavista palveluista peritään liikeloudellisin perustein määräytyvä maksu, kuitenkin vähintään 500 markkaa kultakin suoritteiden tuottamiseen käytetyltä tunnilta.

16 §

Muut suoritteet

Ulkopuolisille annetuista koulutuspalveluista, ministeriön ja edustustojen hallinnassa olevien tilojen, kalusteiden ja laitteiden käytöstä, toimistopalveluista sekä muista toimeksiantoon perustuvista suoritteista peritään liikeloudellisin perustein määräytyvä, kuitenkin vähintään omakustannusarvoa vastaava maksu.

17 §

Erillisten kustannusten korvaus

Suoritteiden tuottamisesta ulkoasiainhallinnolle aiheutuneista välttämättömistä erillisistä kustannuksista peritään 4—14 §:ssä määrättyjen kiinteiden maksujen lisäksi korvausta seuraavasti:

1) matkustamis- ja muista kustannuksista määrä, joka vastaa valtion yleisten virka- ja työehtosopimusmääräysten mukaisia matkakustannusten korvauksia tai muulla perusteella määräytyviä matkasta aiheutuneita todellisia lisäkustannuksia; sekä

2) ulkopuolisten palvelujen ostosta aiheutuneet menot täysimääräisinä, ei kuitenkaan postimaksua.

Korvaus erillisistä kustannuksista peritään myös silloin, kun kiinteää maksua ei tässä päätöksessä määrätyn mukaisesti peritä. Korvaus jätetään kuitenkin perimättä, jos perintäkulut olisivat suuremmat kuin perittävä korvaus.

18 §

Maksun perijä

Maksun perii maksuvelvolliselta ulkoasiainministeriö tai edustusto sen mukaan, kumpi suoritteiden on tuottanut. Erityisestä syystä ministeriö voi periä maksun edustuston puolesta.

19 §

Maksuvaluutta

Edustusto perii maksut vapaasti vaihdettavana valuuttana tai Suomen markkoina sen mukaan mitä ulkoasiainministeriö on edustuston maksuliikkeessä käytettävästä valuutasta määrännyt. Maksu otetaan kuitenkin vastaan asemamaan valuuttana, jos asemamaan valuuttamääräykset tätä edellyttävät.

20 §

Valuuttakurssi

Valuutan vaihtokurssina käytetään ministeriön vahvistamaa tilikurssia. Jos valuu-

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1998

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

tan vaihdosta on kirjallinen tosite, käytetään kuitenkin tosittien mukaista vaihtokurssia. Valuuttamääräinen arvo pyöristetään lähimpään paikallisessa maksuliikkeessä yleisesti käytettyyn yksikköön.

Jos tilikurssi muuttuu vähintään 5 %, edustuston on tarkistettava 4—8 §:ssä sekä 10—15 §:ssä tarkoitettujen kiinteiden maksujen valuuttamääräinen arvo muutoskuukauden tilikurssia vastaavaksi.

21 §

Kunniakonsulin perimät maksut

Kunniakonsulilla on ulkoasiainhallinnosta annetun lain 7 §:n mukaisesti oikeus pitää perimänsä maksut niistä suoritteista, jotka ulkoasiainministeriö on sanotun lain 6 §:n 2 momentin nojalla valtuuttanut hänet tuottamaan. Edellä 4—6 §:ssä tarkoitettujen maksujen tuloutetaan valtiolle.

Jos kunniakonsuli on osallistunut 12 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitettujen jäämistöasian hoitamiseen, edustusto voi maksaa hänelle palkkiona enintään puolet sanottujen kohtien mukaan perittävästä määrästä.

22 §

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999 ja on voimassa 31 joulukuuta 2000. Päätöksen mukaisia maksuja peritään sen voimassaoloaikana tilatuista suoritteista.

Osastopäällikkö Kaarlo (Charles) Murto

N:o 1025

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös
sotilasvammalain 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun tulorajan tarkistamisesta

Annettu Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1998

Sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/1948) 43 a §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 973/1980:

1 §
Sotilasvammalain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu täyteen täydennyskorkoon oikeutettava tuloraja on kussakin kalleusluokassa 25 112 markkaa.

Tällä päätöksellä kumotaan sotilasvammalain 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun tulorajan tarkistamisesta 29 päivänä joulukuuta 1994 annettu sosiaali- ja terveysministeriön päätös (1529/1994).

2 §
Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1998

Ministeri *Terttu Hutu-Juntunen*

Ylitarkastaja Anne-Marie Brisson

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 1020—1025, 3 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA
OY EDITA AB, HELSINKI 1998